

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра охорони праці та біотехнічних систем у тваринництві

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан механіко-технологічного
факультету

В.В. Братішко

2021 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри охорони праці та
біотехнічних систем у тваринництві
Протокол № 4 від 13.05.2021 р.

Завідувач кафедри

В.С. Хмельовський

2021 р.

ГАРАНТ ОПП

В.В. Братішко

2021 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ОХОРОНА ПРАЦІ У ГАЛУЗІ”**

Галузь знань	27 Транспорт
Спеціальність	275.03 – «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»
Освітньо-професійна програма	Транспортні технології (на автомобільному транспорті)
Факультет	механіко-технологічний
Розробник:	к.т.н., доцент кафедри ОПБСТ Войналович О.В.

КИЇВ – 2021

Робоча програма навчальної дисципліни «Охорона праці в галузі» для студентів, що навчаються за спеціальністю 275.03 «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)», ОС «Магістр», НУБіП України, 2021 р. – 19 с.

Мова навчання – українська

Розробники: Войналович Олександр Володимирович, доцент кафедри охорони праці та біотехнічних систем у тваринництві, кандидат технічних наук, доцент

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри охорони праці та біотехнічних систем у тваринництві

Протокол від «___» травня 2021 р. №___.

Схвалено вченою радою механіко-технологічного факультету

Протокол від «___» _____ 2021 р. №___.

© НУБіП України, 2021 рік

© Войналович О.В., 2021 рік

Опис навчальної дисципліни

Охорона праці у галузі

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
ОС	<i>Магістр</i>	
Напрямок підготовки		
Спеціальність	<i>275.03 – «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	<i>Обов'язкова</i>	
Загальна кількість годин	<i>180</i>	
Кількість кредитів ECTS	<i>6</i>	
Кількість змістовних модулів	<i>3</i>	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	<i>Іспит</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форми навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	<i>1</i>	<i>2</i>
Семестр	<i>1</i>	<i>3</i>
Лекційні заняття	<i>45 год.</i>	<i>10 год.</i>
Практичні, семінарські заняття		<i>6 год.</i>
Лабораторні заняття	<i>45 год.</i>	
Самостійна робота	<i>90 год.</i>	<i>164 год.</i>
Індивідуальні заняття		
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	<i>6 год.</i>	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни полягає у формуванні у магістрів умінь та компетенцій для забезпечення ефективного управління охороною праці на автотранспорті та поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду, а також в усвідомленні нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці в автотранспортній галузі.

Завдання:

Завдання вивчення дисципліни передбачає забезпечення гарантії збереження здоров'я і працездатності працівників автотранспортної галузі через ефективне управління охороною праці та формування відповідальності у посадових осіб і фахівців за колективну та власну безпеку.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- основні положення законодавчих та нормативно-правових актів з охорони праці;
- систему управління охороною праці (СУОП) на автотранспорті;
- небезпечні та шкідливі виробничі чинники автотранспорті;
- основні вимоги гігієни праці, виробничої санітарії та пожежної безпеки під час виконання автотранспортних робіт;
- умови праці на автотранспорті АПК за показниками шкідливості та небезпечності чинників виробничого довкілля, важкості та напруженості трудового процесу;
- чинники, що спричиняють професійні хвороби працівників автотранспортної галузі.

вміти:

- обґрунтувати пропозиції щодо удосконалення СУОП на автотранспортному підприємстві чи у підрозділі;
- контролювати дотримання вимог щодо проведення навчання працівників автотранспортного підприємства з питань охорони праці;
- розробляти інструкції, проводити навчання та інструктажі з охорони праці на автотранспортних підприємствах та в автотранспортних підрозділах підприємств АПК;
- оцінювати робочі місця за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого довкілля, важкості та напруженості трудового процесу на автотранспорті, технологічних процесів щодо відповідності вимогам нормативно-правових документів;
- розробляти та впроваджувати заходи щодо профілактики професійної захворюваності та виробничого травматизму під час виконання автотранспортних робіт, організовувати заходи пожежної безпеки.

Набуття компетентностей:

- загальні компетентності (ЗК):
 - здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, зокрема й тих, що стосуються охорони праці;
 - здатність розробляти проекти та управляти ними;
 - здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;

- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);
- прагнення до збереження довкілля;
- фахові (спеціальні) компетентності (ФК):
- здатність до управління надійністю та ефективністю транспортних систем і технологій
- здатність проведення експертизи транспортних пригод за видами транспорту
- здатність розробляти елементи систем управління охороною праці на автотранспорті;
- здатність до вирішення завдань охорони праці на автотранспорті;
- здатність до критичного аналізу стану охорони праці на автотранспорті та покращувати його.

Програмні результати навчання:

Забезпечувати безпеку людей і навколишнього середовища під час професійної діяльності та реалізації проектів у сфері транспортних систем і технологій

Вибрати необхідні положення із законодавчих актів з охорони праці, цивільного захисту та охорони навколишнього середовища, що стосуються відповідної проблематики дослідження. Уміти застосувати ці положення на практиці

3. Програма та структура навчальної дисципліни для:

- повного терміну денної (заочної) форми навчання;
- скороченого терміну денної (заочної) форми навчання.

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин													
	Денна форма							Заочна форма						
	тиж-ні	усьо-го	у тому числі					усьо-го	у тому числі					
			л	п	лб	інд	с.р.		л	п	лб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовний модуль 1. Організація охорони праці на автотранспорті. Впровадження системи управління охороною праці														
Тема 1. Організація охорони праці на підприємстві		22	6		6		10	22	2					20
Тема 2. Засади СУОП на транспортних підприємствах		22	6		6		10	23	1	2				20
Тема 3. Ризик-орієнтований підхід щодо функціонування СУОП на підприємстві автотранспорту		22	6		6		10	21	1					20
Разом за змістовним модулем 1		66	18		18		30	66	4	2				60
Змістовний модуль 2. Особливості забезпечення умов праці на автотранспорті АПК. Питання гігієни праці та виробничої санітарії														
Тема 1. Умови праці на робочих місцях автотранспортного підприємства		16	6		6		10	23	1	2				20
Тема 2. Вимоги безпеки і гігієни праці на автотранспорті АПК		15	6		6		10	21	1					20
Тема 3. Організація системи державного страхування від нещасних випадків працівників автотранспорту		12	4		5		10	21	1					20
Разом за змістовним модулем 2		63	16		17		30	65	3	2				60-
Змістовний модуль 3. Проблеми безпеки, зниження професійної захворюваності, виробничого травматизму														
Тема 1. Заходи щодо зниження аварійності, виробничого травматизму і проф. захворюваності		27	6		6		15	24	2					22
Тема 2. Документація з пожежної безпеки на		24	5		4		15	25	1	2				22

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин													
	Денна форма							Заочна форма						
	тиж-ні	усьо-го	у тому числі					усьо-го	у тому числі					
			л	п	лб	інд	с.р.		л	п	лб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
підприємстві автотранспорту														
Разом за змістовним модулем 3	51		11		10		30	49	3	2				44
Усього годин	180		45	-	45		90	180	10	6				164
Курсовий проект														
Усього годин	180		45	-	45		90	180	10	6				164

4. Теми семінарських занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	немає	
2		

6. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	немає	
2		

5. Теми лабораторних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Організація навчання працівників з охорони праці. Складання програми та змісту проведення інструктажів.	2
2.	Розроблення інструкцій з охорони праці на автотранспорті	2
3.	Обов'язки з охорони праці посадових осіб та робітників автотранспортного підприємства	2
4.	Розрахунок відшкодування заподіяної шкоди потерпілим на виробництві	2
5.	Складання карти умов праці робочого місця на автотранспортному підприємстві	4
6.	Табличний аналіз формування виробничих небезпек на автотранспорті	2
7.	Розроблення протипожежних заходів для автотранспортного підприємства	2
8.	Планування витрат на охорону праці на підприємстві	2
9.	Розрахунок соціально-економічної ефективності від	2

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
	впровадження заходів з охорони праці на підприємстві	
10.	Оформлення нарядів-допусків на виконання робіт підвищеної небезпеки на автотранспорті	2
11.	Дослідження шкідливих чинників під час роботи на персональних комп'ютерах	3
12.	Перевірка стану пожежної безпеки на автотранспортному підприємстві	2
13.	Дослідження параметрів виробничого довкілля у кабіні вантажного автомобіля	2
14.	Розроблення розділу «Охорона праці» колективного договору на автотранспортному підприємстві	2
15.	Розрахунок необхідної кількості вікон у виробничому приміщенні	3
16.	Розрахунок параметрів вентиляційної системи у виробничих приміщеннях	3
17.	Особливості проведення медичних оглядів водіїв автотранспортних засобів	2
18.	Розрахунок професійного ризику працівників автотранспорту	2
19.	Визначення характерних несправностей електроінструменту	2
20.	Випробування вантажильних машин і механізмів	2
		45

7. Контрольні питання, комплекси тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

1.	<i>Перелік небезпечних чинників на автотранспорті.</i>
2.	<i>Перелік шкідливих чинників на автотранспорті</i>
3.	<i>Основні небезпечні та шкідливі виробничі чинники під час технічного обслуговування та ремонту автотранспортних засобів.</i>
4.	<i>Перелік робіт з підвищеною небезпекою на автотранспортному підприємстві.</i>
5.	<i>Перелік небезпечних робіт на автотранспортному підприємстві, на які оформляють наряд-допуск перед їх виконанням.</i>
6.	<i>Табличний аналіз небезпечних ситуацій.</i>
7.	<i>Порядок проведення атестації робочих місць на автотранспорті за умовами праці.</i>
8.	<i>Питання охорони праці у колективному договорі автотранспортного підприємства (зміст розділу «Охорона праці».</i>
9.	<i>Основні функції системи управління охороною праці (СУОП) на автотранспортному підприємстві.</i>

10.	<i>Основні функції та задачі служби охорони праці автотранспортного підприємства.</i>
11.	<i>Перелік журналів з охорони праці, які має вести служби охорони праці автотранспортного підприємства.</i>
12.	<i>Документи з охорони праці, які мають бути у службі охорони праці автотранспортного підприємства.</i>
13.	<i>Нормативно-правові акти з питань охорони праці, які мають бути розроблені на автотранспортному підприємстві.</i>
14.	<i>Засади професійного відбору працівників на автотранспорті (зміст психофізіологічного обстеження водіїв).</i>
15.	<i>Характеристика інструктажів з питань охорони праці.</i>
16.	<i>Питання первинного інструктажу з питань охорони праці водіїв та інших працівників автотранспортного підприємства.</i>
17.	<i>Питання вступного інструктажу, який проводять з водіями колісних транспортних засобів.</i>
18.	<i>Питання, які роз'яснюють під час проведення періодичного (повторного) інструктажу водіям колісних транспортних засобів.</i>
19.	<i>Умови проведення позапланового (спеціального) інструктажу з водіями автотранспортного підприємства.</i>
20.	<i>Порядок та програма стажування водіїв колісних транспортних засобів.</i>
21.	<i>Порядок та періодичність проведення навчання з охорони праці посадових осіб автотранспортного підприємства.</i>
22.	<i>Порядок забезпечення працівників автотранспорту засобами індивідуального захисту та спецодягом.</i>
23.	<i>Забезпечення оптимальних режимів праці на автотранспортному підприємстві.</i>
24.	<i>Перелік професій, пов'язаних з виконанням важких робіт і робіт зі шкідливими умовами на автотранспортному підприємстві, на яких заборонено застосовувати працю жінок.</i>
25.	<i>Перелік професій, пов'язаних з виконанням важких робіт і робіт зі шкідливими умовами на автотранспортному підприємстві, на яких заборонено застосовувати працю неповнолітніх.</i>
26.	<i>Види та порядок проведення медичних оглядів водіїв транспортних засобів.</i>
27.	<i>Порядок проходження водіями щозмінного передрейсового медичного огляду.</i>
28.	<i>Підстави для визнання водія непридатним до безпечного керування транспортним засобом.</i>
29.	<i>Завдання страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного</i>

	<i>захворювання.</i>
30.	<i>Засади розрахунку розмірів одноразової допомоги та щомісячних страхових виплат у разі стійкої втрати працездатності потерпілим від нещасного випадку на виробництві.</i>
31.	<i>Порядок розслідування нещасних випадків на виробництві (склад комісії, терміновість повідомлення про подію, тривалість розслідування).</i>
32.	<i>Перелік матеріалів розслідування нещасних випадків на виробництві.</i>
33.	<i>Порядок проведення спеціального розслідування нещасних випадків на виробництві.</i>
34.	<i>Порядок проведення професійних захворювань та отруєнь.</i>
35.	<i>Питання організації роботи з охорони праці, які перевіряють під час контролю у виробничих (структурних) підрозділах автотранспортного підприємства.</i>
36.	<i>Класифікація видів ураження людини електричним струмом.</i>
37.	<i>Чинники, які впливають на тяжкість ураження людини електричним струмом.</i>
38.	<i>Величини не відпускнуго та фібриляційного струму, що проходить через тіло людини.</i>
39.	<i>Характеристика чинників, що визначають величину електричного опору людини.</i>
40.	<i>Класифікація приміщень щодо небезпеки ураження людей електричним струмом.</i>
41.	<i>Основними причинами електротравматизму на автотранспортних підприємствах.</i>
42.	<i>Перелік електрозахисних заходів, щоб уникнути доторкання працівників до струмопровідних частин електроустановок, які перебувають під напругою.</i>
43.	<i>Кваліфікаційні вимоги (групи з електробезпеки) до працівників, яких залучають до виконання робіт з електроустановками.</i>
44.	<i>Перелік основних електрозахисних методів для запобігання ураження людини електричним струмом у разі пошкодження електроізоляції.</i>
45.	<i>Дефекти (пошкодження) та періодичність перевіряння електричної ізоляції.</i>
46.	<i>Характеристика захисного заземлення (принцип дії, види, опір заземлювального пристрою, періодичність його перевіряння).</i>
47.	<i>Принцип дії захисного занулення.</i>
48.	<i>Перелік основних електрозахисних засобів, терміни їх випробовування.</i>
49.	<i>Вимоги безпеки під час роботи на персональних комп'ютерах.</i>
50.	<i>Характеристика пожежної безпеки на автотранспортному підприємстві.</i>
51.	<i>Перелік основних порушень правил пожежної безпеки на автотранспортному підприємстві.</i>
52.	<i>Перелік питань у загальноб'єктній інструкції з пожежної безпеки.</i>
53.	<i>Перелік питань в інструкціях з пожежної безпеки для окремих приміщень (дільниць).</i>
54.	<i>Вимоги щодо розташування та перевіряння первинних засобів пожежогасіння на</i>

	<i>автотранспортному підприємстві.</i>
55.	<i>Основні обов'язки з охорони праці головних спеціалістів автотранспортних підприємств.</i>
56.	<i>Основні обов'язки з охорони праці керівників виробничих підрозділів автотранспортних підприємств.</i>
57.	<i>Порядок розроблення та затвердження інструкцій з охорони праці на автотранспортному підприємстві.</i>
58.	<i>Заходи для зниження шумового навантаження на водія та пасажирів.</i>
59.	<i>Оптимізація параметрів освітлення на робочих місцях.</i>
60.	<i>Пільги та компенсації для працівників автотранспорту за шкідливі умови праці.</i>
61.	<i>Особливості перевезення продукції рослинництва автотранспортом</i>
62.	<i>Безпека під час вантажильних робіт на автотранспорті</i>
63.	<i>Безпека під час перевезення лісоматеріалів автотранспортом</i>
64.	<i>Безпека під час перевезення нафтопродуктів автотранспортом</i>
65.	<i>Безпека під час перевезення небезпечних вантажів автотранспортом</i>
66.	<i>Безпека під час перевезення тварин автотранспортом</i>
67.	<i>Безпека під час ремонтних робіт на автотранспорті</i>
68.	<i>Безпека під час шиномонтажних робіт</i>
69.	<i>Безпека під час вулканізаційних робіт</i>
70.	<i>Безпека під час ремонту і обслуговування акумуляторів</i>

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
ОКР магістр напрямок підготовки\ спеціальність _____ транспортні технології (на автомобільному транспорті)	Кафедра ОПБТС 2021-2022 навч. рік	ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 3 _____ з дисципліни ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ	Затверджую Зав. кафедри _____ (підпис) Хмельовський В.С. _____ 2021 р.
Екзаменаційні запитання			
1. Основні небезпечні та шкідливі виробничі чинники під час технічного обслуговування та ремонтування автотранспортних засобів			
2. Порядок розроблення та затвердження інструкцій з охорони праці на автотранспортному підприємстві			
Тестові завдання різних типів			
1. Що дозволено робити водію на заправному пункті?	6. Який із ЗІЗОД необхідно застосувати під час роботи у колодязях, цистернах та інших закритих вмістищах ?		
1	Курити і користуватися відкритим вогнем	1	Протигаз фільтрувальний
2	Проводити ремонтні та регулювальні роботи	2	Респіратор протигазовий
3	Заправляти автомобіль паливом після вимкнення двигуна автомобіля	3	Респіратор протипиловий
4	Наливати етилований бензин у канистри (тару)	4	Протигаз шланговий
2. Виконання яких робіт класифікують як роботи на висоті?	7. Яким символом позначають наявність високої електронапруги на попереджувальних знаках?		
1	Вище 5 м від підлоги (опорної поверхні)	1	Череп і перехрещені кістки

2	Вище 2,5 м від підлоги (опорної поверхні)	2	Кольорова смуга
3	Вище 1,8 м від підлоги (опорної поверхні)	3	Знак оклику
4	Вище 1,3 м від підлоги (опорної поверхні)	4	Три жовті трикутники
5	Вище 1,0 м від підлоги (опорної поверхні)	5	Знак блискавки
3. Хто з посадових осіб має проводити первинний інструктаж з охорони праці?		8. Швидкість руху транспортних засобів на території підприємства не повинна перевищувати:	
1	Уповноважена найманими особами підприємства особа з питань охорони праці	1	10 км/год
2	Керівник виробничої дільниці підприємства	2	15 км/год
3	Спеціаліст служби охорони праці підприємства	3	20 км/год
4	Голова комісії з питань охорони праці підприємства	4	5 км/год
4. Яку допустиму масу ручного вантажу дозволено піднімати та переносити водіям?		9. Яка найменша сила струму спричиняє фібриляцію серця?	
1	10 кг	1	150 мА і більше
2	15 кг	2	80 мА і більше
3	20 кг	3	24 мА і більше
4	30 кг	4	120 мА і більше
5	50 кг	5	15 мА і більше
5. На який вид робіт на АТП не оформляють наряд-допуск перед їх виконанням?		10. Розставити фактори виробничого довкілля під час виконання робіт як небезпечні та шкідливі	
1	Роботи, які пов'язані із зніманням та встановленням балонів пневморесор автобусів	А. Фізичні	1. Висока концентрація шкідливого газу
2	Роботи у вмістищах (цистернах) з-під небезпечних вантажів	Б. Хімічні	2. Монотонність праці
3	Зварювальні роботи на тимчасових робочих місцях	В. Біологічні	3. Високий рівень вібрації
4	Ремонт паливної апаратури ДВЗ	Г. Психофізіологічні	4. Збудники хвороб
5	Вантажильні роботи в охоронних зонах повітряних ЛЕП		

8. Методи навчання:

Лекції, практичні заняття, самостійна робота студентів проводять такими методами:

- Пояснювально-ілюстративний метод.
- Дискусійні методи.
- Дослідницький метод.
- Метод ділової гри.

9. Форми контролю:

Видами контролю знань студентів є поточний контроль, проміжна та підсумкова атестації.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи

Проміжна атестація – засвоєння програмного матеріалу змістового модуля у вигляді письмової контрольної роботи.

Підсумкова атестація – екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують студенти. Оцінювання студента відбувається згідно положенням «Про екзамени та заліки у НУБіП України» від 20.02.2015 р. протокол №6 з табл. 1.

Оцінка національна	Оцінка ECTS	Визначення оцінки ECTS	Рейтинг студента, бали
Відмінно	A	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100
Добре	B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89
	C	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	74-81
Задовільно	D	Задовільно – непогано, але із значною кількістю недоліків	64-73
	E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-63
Незадовільно	FX	Незадовільно – потрібно працювати перед тим, як отримати позитивну оцінку	35-59
	F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота	01-34

11. Методичне забезпечення:

№	Назва методичних розробок	Видання	Автори
1.	Методичні вказівки щодо проведення ділової гри «Організація навчання з охорони праці на підприємствах АПК»	Видавничий центр НУБіП України, 2010. – 22 с.	Войналович О.В., Марчишина Є.І., Войтюк С.Д.
2.	Методичні вказівки щодо виконання лабораторної роботи „Первинні засоби пожежогасіння на підприємствах АПК”	Видавничий центр НУБіП України, 2009. – 32 с.	Войналович О.В., Голопура С.М., Воронцова Н.Є.
3.	Методичні вказівки щодо виконання ділової гри „Основні функціональні обов’язки з охорони праці посадових осіб підприємств АПК ”	Видавничий центр НУБіП України, 2009. – 16 с.	Войналович О.В., Марчишина Є.І., Шостак А.В.
4.	Методичні вказівки щодо проведення ділової гри «Перевірка стану пожежної безпеки на сільськогосподарському	Видавничий центр НУБіП України, 2010. – 24 с.	Войналович О.В., Марчишина Є.І., Лапін В.М.

№	Назва методичних розробок	Видання	Автори
	підприємстві»		
5.	Методичні вказівки до проведення ділової гри «Розслідування випадків професійних захворювань та отруєнь на підприємствах АПК»	Видавничий центр НУБіП України, 2010. – 24 с.	Войналович О.В., Білько Т.О., Воронцова Н.Є.
6.	Методичні вказівки щодо виконання лабораторної роботи „Вимірювання параметрів вібрації”	Видавничий центр НАУ, 2003. – 18 с.	Войналович О.В., Гончаров Ф.І., Хоменков П.М., Шеремет В.О.
7.	Методичні вказівки щодо виконання лабораторної роботи „Визначення концентрації шкідливих газів”	Видавничий центр НАУ, 2003. – 16 с.	Войналович О.В., Цапко В.Г., Гончаров Ф.І., Хоменков П.М., Шеремет В.О.
8.	Методичні вказівки щодо виконання практичної роботи „Методи планування витрат на охорону праці”	Видавничий центр НАУ, 2003. – 18 с.	Войналович О.В., Цапко В.Г., Гончаров Ф.І., Шеремет В.О.
9.	Методичні вказівки до виконання лабораторної роботи „Атестація робочих місць працівників за умовами праці”	Видавничий центр НАУ, 2005. – 23 с.	Цапко В.Г., Ткаченко О.М., Сушко С.П., Гончаров Ф.І.
10.	Методичні вказівки щодо виконання лабораторної роботи «Вимірювання параметрів освітлення робочих місць»	Видавничий центр НУБіПУ, 2010. – 14 с.	Войналович О.В., Шеремет В.О.

12. Рекомендована література основна:

1. Закон України «Про охорону праці», 2003.
2. Закон України «Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності», 1999.
3. Войналович О.В., Марчишина Є.І. Охорона праці на автотранспорті АПК – К.: Основа, 2014. – 442 с.
4. Ярошевська В. М. Охорона праці в галузі : Навчальний посібник / В.М.Ярошевська, В.Й.Чабан. – К: ВД "Професіонал, 2004. – 286 с.
5. Войналович О.В. Працезахоронні засади у схемах, таблицях і графіках: навч. посібник. Видання 2-ге, доопрацьоване. – К.: Основа, 2014. – 144 с.
6. Войналович О.В., Марчишина Є.І. Охорона праці у сільському господарстві. – К.: Основа, 2014. – 176 с.

7. Кундієв Ю.І., Нагорна А.М. Професійне здоров'я в Україні. Епідеміологічний аналіз. – К.: Авіцена, 2006. – 316 с.
8. Барсуков М.П., Войналович О.В., Кліценко Г.Г., Барсуков О.М., Кірдань В.Є. Виробнича санітарія у сільському господарстві. Навчальний посібник. – К.: Основа, 2011. – 287 с.
9. Катренко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І.П. Охорона праці. Курс лекцій. Практикум: Навч. посіб. – Суми: Університетська книга, 2009. – 540 с.
10. Русаловський А. В. Правові та організаційні питання охорони праці: Навч. посіб. – 4-те вид., допов. і перероб. – К.: Університет «Україна», 2009. – 295 с.
11. Запорожець О.І., Протоєрейський О.С., Франчук Г.М., Боровик І. М. Основи охорони праці. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 264 с.

Допоміжна:

1. Войналович О.В., Гнатюк О.А., Кофто Д.Г., Кірдань Є.М. Виробничі ризики. Методи оцінення та заходи для їх зниження. – К.: Видавничий центр НУБіП України, 2013. – 58 с.
2. Охорона праці та промислова безпека: Навч. посіб. / К.Н.Ткачук, В.В.Зацарний, Р.В.Сабарно та ін. За ред. К.Н.Ткачука і В.В.Зацарного. – К.: Лібра, 2009. – 475 с.
3. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення».
4. Закон України «Про об'єкти підвищеної небезпеки».
5. Кримінальний кодекс України.
6. НПАОП 0.00-4.21-04 «Типове положення про службу охорони праці на підприємстві». Затверджене Наказом Держнаглядохоронпраці від 15.11.2004 р. № 255.
7. НПАОП 0.00-4.09-07 «Типове положення про комісію з питань охорони праці підприємства». Затверджене Наказом Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 55.
8. НПАОП 0.00-4.12-05 «Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці». Затверджене Наказом Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 р. № 15.
9. НПАОП 0.00-4.11-07 «Типове положення про діяльність уповноважених найманими працівниками осіб з питань охорони праці». Затверджене Наказом Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 56.
10. НАПБ Б.02.005-2003 «Типове положення про інструктажі, спеціальне навчання та перевірку знань з питань пожежної безпеки на підприємствах, в установах та організаціях України». Затверджене Наказом МНС України від 29.09.2003 р. № 368.
11. НПАОП 0.00-4.15-98 «Положення про розробку інструкцій з охорони праці». Затверджене Наказом Держнаглядохоронпраці від 29.01.1998 р. № 9.

12. НПАОП 0.00-4.01-08 «Положення про порядок забезпечення працівників спеціальним одягом, спеціальним взуттям та іншими засобами індивідуального захисту». Затверджене Наказом Держгірпромнагляду від 24.03.2008 р. № 53.

13. НПАОП 05.0-3.03-06 «Норми безплатної видачі спеціального одягу, спеціального взуття та інших засобів індивідуального захисту працівникам рибного господарства». Затверджені Наказом МНС України від 11.04.2006 р.

14. НПАОП 0.00-1.04-07 «Правила вибору та застосування засобів індивідуального захисту органів дихання». Затверджені Наказом Держгірпромнагляду України від 28.12.2007 р. № 331.

15. НАПБ А.01.001-2004 «Правила пожежної безпеки в Україні». Затверджені Наказом МНС України від 19.10.2004 р. № 126.

16. НАПБ В.01.057-2006/200 «Правила пожежної безпеки в агропромисловому комплексі України». Затверджені Наказом МНС України від 04.12.2006 р. № 730/770.

17. НПАОП 0.00.-6.02.-07 «Порядок проведення медичних оглядів працівників певних категорій». Затверджений Наказом МОЗ України від 21.05.2007 р. № 246.

18. НПАОП 0.00-6.02-04 «Порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві». Затверджений Постановою КМ України від 25.08.2004 р. № 1112.

19. НПАОП 0.00-8.03-93 «Порядок опрацювання і затвердження власником нормативних актів про охорону праці, що діють на підприємстві». Затверджений Наказом Держнаглядохоронпраці від 21.12.1993 р. № 132.

20. НПАОП 0.00-4.05-03 «Порядок видачі дозволів Державним комітетом з нагляду за охороною праці та його територіальними органами». Затверджений Постановою КМ України від 15.10.2003 р. № 1631.

21. «Порядок відбору зразків продукції тваринного, рослинного і біотехнологічного походження для проведення досліджень». Затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 14.06.2002 р. № 833.

22. «Порядок складання та вимоги до санітарно-гігієнічних характеристик умов праці». Затверджений Наказом МОЗ України від 13.12.2004 р. № 614.

23. НПАОП 0.00-6.23-92 «Про порядок проведення атестації робочих місць за умовами праці». Затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 01.08.1992 р. № 442.

24. НПАОП 0.00-8.24-05 «Перелік робіт з підвищеною небезпекою». Затверджений Наказом Держнаглядохоронпраці України від 26.01.2005 р. № 15.

25. «Перелік робіт, де є потреба у професійному доборі». Затверджений Наказом МОЗ України та Держнаглядохоронпраці від 23.09.1994 р. № 263/121.

26. «Рекомендації щодо організації роботи кабінету промислової безпеки та охорони праці». Затверджені Головою Держпромгірнагляду 16.01.2008 р.

27. «Рекомендації щодо побудови, впровадження та удосконалення системи управління охороною праці». Затверджені Головою Держпромгірнагляду 07.02.2008 р.

13. Інформаційні ресурси: інформаційний електронний освітній простір НУБіП України представлений електронними ресурсами, розміщеними на навчально-інформаційному порталі на базі платформи Moodle (moodle.nubip.edu.ua), інституційному репозиторії (<http://elibrary.nubip.edu.ua>), електронній бібліотеці (<http://library.nubip.edu.ua>), аграрній відкритій енциклопедії (<http://agrowiki.nubip.edu.ua>), відео та аудіотеках.